

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

T/13472. számú

törvényjavaslat

**a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok
kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény módosításáról**

**Előadó: Dr. Fazekas Sándor
földművelésügyi miniszter**

Budapest, 2016. december

2017. évi törvény

a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény módosításáról

1. §

(1) A mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. CLXVIII. törvény (a továbbiakban: Mkk. törvény) 2. § 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény és az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletek alkalmazásában:)

„1. *aszály*: az a természeti esemény, amelynek során a kockázatviselés helyén az adott növény vegetációs időszakában harminc egymást követő napon belül

a) a lehullott csapadék összes mennyisége a tíz millimétert nem éri el, vagy

b) a lehullott csapadék összes mennyisége a huszonöt millimétert nem éri el és a napi maximum hőmérséklet legalább tizenöt napon meghaladja a 31°C-ot;”

(2) Az Mkk. törvény 2. § 30a. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény és az e törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeletek alkalmazásában:)

„30a. *tavaszi fagykár*: a téli nyugalmi periódus végét követően jelentkező tavaszi fagy miatt, a kockázatviselés helyén termesztett növényben bekövetkezett olyan káresemény, amely a növénykultúrában hozamcsökkenést okoz;”

2. §

Az Mkk. törvény 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A mezőgazdasági kockázatkezelési pénzeszközből – törvény eltérő rendelkezése hiányában – kizárólag az országos jégkármegeelőző rendszer működtetésére és kárenyhítő juttatás céljára teljesíthető kifizetés.”

3. §

Az Mkk. törvény 8. § b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A mezőgazdasági termelőt sújtó időjárási kockázatokra kötött mezőgazdasági biztosítás díjának támogatására a következő pénzforrások használhatóak fel:)

„b) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az Európai Unió kötelezően alkalmazandó jogi aktusában foglaltakkal összhangban nyújtott támogatás.”

4. §

Az Mkk. törvény 11. § (1) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az e törvény szerinti kockázatközösségben tag mezőgazdasági termelő az e törvényben foglalt feltételek teljesítése esetén – a (2)–(5) bekezdésben, valamint a 12. § (5) és (6) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel – kárenyhítő juttatásra jogosult, amennyiben:]

„d) üzemi szinten az elemi káreseménnyel érintett növénykultúra vonatkozásában 15%-ot meghaladó mértékű hozamérték-csökkenést szenvedett el,”

5. §

Az Mkk. törvény 12. § (4)-(5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A tárgyévi kárenyhítő juttatás összegének meghatározásánál a tárgyévet megelőző év november 1-től a tárgyév október 31-ig bekövetkezett és e törvény alapján igazolt elemi káreseményt kell figyelembe venni.

(5) Aszálykár és mezőgazdasági árvízkar után abban az esetben fizethető ki kárenyhítő juttatás, ha legkésőbb a tárgyév október 31-ig az aszályhelyzetről, illetve a mezőgazdasági árvízhelyzetről a miniszter közleményt ad ki.”

6. §

(1) Az Mkk. törvény 14. § (2) bekezdés *f*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az agrárkár-megállapító szerv a mezőgazdasági termelő kárenyhítő juttatás iránti kérelmére dönt:)

„f) az üzemi szinten az elemi káreseménnyel érintett növénykultúra vonatkozásában számított hozamérték-csökkenés mértékéről.”

(2) Az Mkk. törvény 14. § (2a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2a) Az agrárkár-megállapító szerv a (2) bekezdés szerinti döntést a mezőgazdasági termelő kérelmére az üzemi szinten az elemi káreseménnyel érintett növénykultúra vonatkozásában számított hozamérték-csökkenés mértékének feltüntetése nélkül is meghozza.”

7. §

Az Mkk. törvény 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. § (1) A mezőgazdasági termelő az uniós jogi aktusban foglaltak szerint az időjárási kockázatokra kötött és az e törvényben, valamint a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázati felhívásban (a továbbiakban: pályázati felhívás) foglaltaknak megfelelő mezőgazdasági biztosítási szerződés (a továbbiakban: mezőgazdasági biztosítási szerződés) díjához támogatást vehet igénybe.

(2) A miniszter szakmai javaslata alapján az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter a biztosító tárgyév január 31-ig benyújtott kérelmére – az uniós jogi aktusban foglalt előírások teljesítésének vizsgálatát követően – a tárgyév március 31-ig előzetesen jóváhagyja a biztosító

által alkalmazott mezőgazdasági biztosításra vonatkozó, az (1) bekezdés szerinti szerződés különös szerződési feltételeit.”

8. §

(1) Az Mkk. törvény 17. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A biztosító a mezőgazdasági biztosítási szerződés megkötését követően legkésőbb a tárgyév július 15-ig adategyeztetés céljából köteles az agrárkár-enyhítési szerv részére a mezőgazdasági biztosítási szerződés adatai közül:

- a) a szerződő fél és a biztosított mezőgazdasági termelő azonosítására (név, székhely vagy lakcím, eljárás tv. szerinti ügyfél-azonosító),
- b) a mezőgazdasági biztosítási szerződés azonosítására (szerződéskötés dátuma, kötvényszám, módozat, biztosítási esemény),
- c) a biztosított növénykultúra megnevezésére (hasznosítási kód) és a növénykultúra referenciahozamára,
- d) a kockázatviselés helyére (blokkazonosító),
- e) a terület nagyságára (hektár), valamint
- f) a biztosítási összegre, a nettó díjelőírás és a kedvezménnyel csökkentett nettó díjelőírás összegére

vonatkozó adatokat átadni.”

(2) Az Mkk. törvény 17. §-a a következő (1a) és (1b) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Az (1) bekezdés szerinti adatokat a biztosító a 18. § (6) bekezdés szerinti adatszolgáltatás alapján véglegesíti és azokat legkésőbb a tárgyév szeptember 30-ig visszaküldi az agrárkár-enyhítési szerv részére.

(1b) Az agrárkár-enyhítési szerv a mezőgazdasági biztosítási szerződés díjához nyújtott támogatás helyszíni ellenőrzését a biztosító és a mezőgazdasági termelő közötti szerződés vizsgálatával látja el, amelynek során a biztosító a 16. § (1) bekezdés szerinti szerződés vonatkozásában az (1) bekezdésben felsorolt adatokat az agrárkár-enyhítési szerv ellenőrzésének végrehajtása céljából az agrárkár-enyhítési szerv részére rendelkezésre bocsátja.”

9. §

(1) Az Mkk. törvény 18. § (1a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1a) A mezőgazdasági kockázatkezelési adatbázis állami tulajdonban van, amely felett a tulajdonosi jogokat a miniszter gyakorolja, az abban foglalt adatok kezelője az agrárkár-enyhítési szerv.”

(2) Az Mkk. törvény 18. § (2) bekezdés e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A mezőgazdasági kockázatkezelési adatbázis tartalmazza:)

„e) a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatással és a díjtámogatott konstrukcióban kötött biztosítási szerződéssel kapcsolatos,”

(*adatokat.*)

(3) Az Mkk. törvény 18. §-a a következő (2a)-(2d) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A kockázatkezelési adatbázis adatállományának – egyedi azonosításra alkalmas módon történő – megismerésére jogosult

a) a miniszter a felügyeleti jogkör gyakorlása és a mezőgazdasági káreseményekkel kapcsolatos szakmapolitikai döntések meghozatala,

b) a mezőgazdasági igazgatási szerv az agrárkár-megállapító szerv feletti szakmai irányítási feladatainak ellátása,

c) az agrárkár-megállapító szerv az illetékességi területére vonatkozó adatok tekintetében az agrárkár-megállapítással összefüggő feladatainak ellátása,

d) az agrárgazdasági elemzésekkel foglalkozó intézmény statisztikai és gazdaságelemzési feladatai ellátása, és

e) a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás tekintetében a (2) bekezdés e) pontja szerinti adatok vonatkozásában az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter a Vidékfejlesztési Program végrehajtásához kapcsolódó ellenőrzési és monitoring feladatainak ellátása

céljából.

(2b) Az országos meteorológiai szerv, a földmérési és térinformatikai államigazgatási szerv, valamint a vízügyi igazgatási szerv a kockázatkezelési adatbázis tartalmát egyedi azonosításra nem alkalmas módon, a mezőgazdasági káresemények bekövetkezésével kapcsolatos, jogszabályban meghatározott adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítése céljából jogosult megismerni.

(2c) Ha szükséges, az agrárkár-megállapító szerv a kármegállapítással összefüggő feladatai ellátásába bevonja a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara szervezetéhez tartozó falugazdászt (a továbbiakban: falugazdász). Az agrárkár-megállapításhoz kapcsolódó feladatok teljesítése céljából – a cél megvalósulásához szükséges mértékben – az agrárkár-megállapító szerv a falugazdász rendelkezésére bocsátja a mezőgazdasági kockázatkezelési adatbázis (2) bekezdés a)-b) és f) pontjában meghatározott adatokat.

(2d) Az agrárkár-enyhítési szerv a kockázatkezelési adatbázisból erre irányuló kérelemre tudományos, valamint kutatási célra térítésmentesen adhat át anonimizált adatot.”

(4) Az Mkk. törvény 18. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az agrárkár-enyhítési szerv a biztosító 17. § (1) bekezdés szerinti tájékoztatását követően az agrárkár-enyhítési szerv és a biztosítók közötti megállapodás alapján, de legkésőbb a tárgyév augusztus 1-ig tájékoztatja az érintett biztosítót a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatási kérelmet benyújtó mezőgazdasági termelő

a) nevéről és eljárási tv. szerinti ügyfél-azonosítójáról, továbbá

b) az érintett biztosító által díjtámogatott konstrukcióban biztosított növénykultúráinak tárgyevi egységes kérelemben bejelentett, a tárgyév július 31-i állapot szerinti teljes területéről és azok MePAR szerinti blokkazonosítójáról.”

10. §

Az Mkk. törvény II. fejezete a következő 5. alcímmel egészül ki:

„5. Az országos jégkármegelőző rendszer

19/A. § (1) Az országos jégkármegelőző rendszert működtető szerv az e törvényben és a miniszterrel kötött megállapodásban foglaltaknak megfelelően a nemzetgazdaságban okozott jégesőkárok megelőzése, valamint a jégesőkárok enyhítésére szolgáló 7. § (1) bekezdés szerinti mezőgazdasági kockázatkezelési pénzeszköz felhasználásának tehermentesítése érdekében országos jégkármegelőző rendszert működtet.

(2) Az országos jégkármegelőző rendszer keretében létrehozott, valamint működő berendezések tárgyevi működtetéséhez – a miniszter előzetes jóváhagyása alapján – évente legfeljebb 1.500 millió forint használható fel.

(3) A (2) bekezdés szerinti pénzösszeg forrása:

- a)* a 7. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti pénzeszköz, valamint
- b)* önkéntes befizetések

(a továbbiakban együtt: jégkár-megelőzési pénzeszköz).

(4) A (3) bekezdés *b)* pontja szerinti pénzeszköz a miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezet fejezeti kezelésű előirányzatának bevételeit képezi.

(5) Az országos jégkármegelőző rendszert működtető szerv a tárgyévet követő év március 31-ig a miniszter részére összefoglaló jelentést nyújt be az országos jégkármegelőző rendszer tárgyevi működtetéséről.

(6) Az országos jégkármegelőző rendszer működtetéséhez a (3) bekezdés *b)* pontja szerinti pénzeszközt kell elsődlegesen felhasználni.

(7) A jégkár-megelőzési pénzeszköz jégkármegelőző rendszer működtetése céljából a tárgyévet követő évben rendelkezésre bocsátott és fel nem használt része a következő évben felhasználható azzal, hogy annak összege a vonatkozó évre biztosítandó, a (2) bekezdésben foglalt pénzösszeget csökkenti.

(8) Az ország egész területét lefedő jégkármegelőző rendszer teljes kiépítéséig a jégkármegelőző rendszer tárgyevi működtetésére legfeljebb a (2) bekezdésben meghatározott pénzösszeg arányos része használható fel.

(9) A (8) bekezdés szerinti arányszám meghatározásánál a mezőgazdasági termelők által az országos jégkármegelőző rendszerrel lefedett megyékben megfizetett kárenyhítési hozzájárulást kell az ország egésze vonatkozásában megfizetett kárenyhítési hozzájáruláshoz viszonyítani.”

11. §

Az Mkk. törvény 24. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy

- a) az agrárkár-megállapító szervet,
- b) az agrárkár-enyhítési szervet,
- c) a mezőgazdasági igazgatási szervet,
- d) az agrárgazdasági elemzésekkel foglalkozó intézményt, valamint
- e) az országos jégkármegeelőző rendszert működtető szervet

rendeletben jelölje ki.”

12. §

Az Mkk. törvény 27. § d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Ez a törvény)

„d) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2013. december 17-i 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet kockázatkezeléséről szóló 36., termény-, állat- és növénybiztosításról szóló 37. cikke,”

(végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.)

13. §

Az Mkk. törvény

- a) 2. § 13. és 27. pontjában a „referenciahozam-érték” szövegrész helyébe a „referencia hozamérték” szöveg,
- b) 11. § (5) bekezdésében a „referenciahozam-értékének” szövegrész helyébe a „referencia hozamértékének” szöveg,
- c) 17. § (2) bekezdésében az „a díjtámogatott konstrukcióban” szövegrész helyébe az „a pályázati felhívás szerinti díjtámogatott konstrukcióban (a továbbiakban: díjtámogatott konstrukció)” szöveg

lép.

14. §

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 79/B. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az ökológiai jelentőségű területet tárgyévben bejelentő ügyfél köteles az ökológiai jelentőségű terület tulajdonosának vagy vagyonkezelőjének erre irányuló felhívása esetén az adott ökológiai jelentőségű területen

- a) elvégezni a parlagfű és más veszélyes gyomok elleni védekezést a jogszabályban foglaltaknak megfelelően,
- b) elszállítani a szilárd hulladékot, és
- c) elvégezni a rágcsálók és egyéb állati kártevők elleni védekezést.”

15. §

Hatályát veszti az Mkk. törvény

- a) 12. § (6) bekezdése,
- b) 24. § (2) bekezdés *f*) pontja, valamint
- c) 27. § *a*)-*b*) pontja.

16. §

Ez a törvény a kihirdetését követő hónap 15. napján lép hatályba.

Általános indokolás

Magyarországon 2012. január 1-jétől működik a kétpilléres¹ mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer a növénytermesztés kedvezőtlen éghajlati jelenségekből eredő kockázatainak kezelésére.

A rendszer törvényi szintű jogalapját a mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. CLXVIII. törvény (a továbbiakban: Mkk. törvény) képezi, amelynek a jelen előterjesztés szerinti többrétegű módosítására az alábbi indokok miatt kerül sor:

I. A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer kibővítése az országos, talajgenerátoros jégkármegeelőző rendszerre vonatkozó rendelkezésekkel

A jégesőkárok évente több milliárd forint kárt okoznak a mezőgazdasági termelőknek, veszélyeztetve ezzel a termésbiztonságot valamint a mezőgazdaságból élők egzisztenciáját. 2015-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a pünkösdi, Bács-Kiskun és Csongrád megyékben a június elején bekövetkezett jégverés mezőgazdasági kára meghaladta a 10 milliárd forintot. A 2016. június-augusztus időszakban szintén jelentős jégverés és károk voltak például Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Balaton északi partján és a Tokaji Borvidéken. Ugyanakkor a jégesőkárok nem csak a mezőgazdasági termelőket sújtják, hanem jelentős károkat okoznak a lakossági, önkormányzati épületekben, egyéb vagyontárgyakban is.

A 2015. évre vonatkozóan a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. pillérét alkotó agrárkár-enyhítési rendszerben jégesőkárokra kifizetett kárenyhítő juttatás közel 1 milliárd forint volt, míg a biztosítók által a mezőgazdasági jégesőkárokra kifizetett kártérítési összeg megközelítette a 2,5 milliárd forintot.

A fenti adatok ismeretében indokolt egy, az egész országra kiterjedő, talajgenerátoros jégkármegeelőző rendszer létrehozása.

Az Európában alkalmazott védekezési módszerek közül Magyarországon az ún. talajgenerátoros eljárásnak van a legnagyobb szakmai támogatottsága. Jelenleg Baranya, Somogy és Tolna megyékben működtet ilyen rendszert a NEFELA Dél-magyarországi Jégesőelhárítási Egyesülés (NEFELA). Az alkalmazott eljárás során a hatóanyagot [a természetes jégkristályokhoz leginkább hasonlító szerkezetű ezüst-jodid (AgI) kristályokat] párologtatással a felhőbe juttatják, ami csökkenti a jég szemcsék méretét. Szükséges megjegyezni, hogy ez a módszer nem szünteti meg teljes mértékben a jégesők kialakulását, viszont a kialakult kisebb jég szemcsék a föld közelébe érve elolvadnak, illetve a kisebb méretű jég szemek károsító hatása is lényegesen kisebb. Korábbi szakhatósági, valamint európai bizottsági állásfoglalás alapján az AgI kristályok felhőbe juttatása nem jelent egészségügyi és környezetvédelmi kockázatot. A NEFELA-tól származó információk alapján

¹ A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. pillére az **agárkár-enyhítési pillér**, amely teljes mértékben a nemzeti költségvetésből finanszírozott, a *mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló, 2014–2020 időszakra vonatkozó európai uniós iránymutatás* alapján notifikált program (SA. 38822). A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillére **biztosítási díjtámogatási pillér**, amely 2016. évtől kezdve a *1305/2013 EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 37. cikke* alapján, a Vidékfejlesztési Program keretében működik.

a talajgenerátoros jégeső-elhárítás működtetése 1 Ft ráfordítással – csak a mezőgazdasági termelőágazatban – az elmúlt évtizedek átlagában 33,6 Ft termelési értéket mentett meg.

A Vidékfejlesztési Program „Éghajlatváltozáshoz kapcsolódó és időjárási kockázatok megelőzésére szolgáló beruházások támogatása” megnevezésű alintézkedése keretében 100%-os támogatási intenzitású forrás áll rendelkezésre az országos jégkármeelőző rendszer létesítésére. Az országos hálózat kiépítését a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara tervezi megvalósítani az ország területének több régióra bontásával. Az egyik régió és diszpécserközpont a már 1991 óta a NEFELA által működtetett rendszer lenne. A NEFELA által Baranya, Tolna, Somogy megyékben 1 diszpécserközponttal jelenleg működtetett 141 talajgenerátoros rendszer országos bővítéséhez további több száz talajgenerátor beszerzése szükséges. Az egységes országos rendszer kialakításának beruházási költsége előzetes becslések szerint 1,2 milliárd Ft, amely annak ÁFA vonzatával együttesen mintegy 1,6 milliárd Ft-ot tesz ki.

A Vidékfejlesztési Program éves fejlesztési kerete az 1248/2016. (V. 18.) Korm. határozatban meghirdetésre került, amely a beruházás forrásait is tartalmazza, a vonatkozó pályázati felhívás megjelenése 2016.év végéig várható. Az országos talajgenerátoros jégkármeelőző rendszer tervezési és előkészületi munkálatai már 2016. második felétől megkezdhetők, mivel az ezekhez kapcsolódó költségek a Vidékfejlesztési Programban utólag is elszámolhatóak lesznek. A teljes országos kiépítés a tervek szerint 2018 végére várható.

Az egész országra kiterjedően a talajgenerátoros rendszer tervezett éves működtetési költsége a meteorológiai kiszolgálás költségével és az anyagköltség ÁFA-vonzatával együtt becslések szerint bruttó 1,5 milliárd Ft-ban határozható meg. A működtetési költségek forrásául javarészt az Mkk. törvénnyel létrehozott Kárenyhítési Alap szolgál. Tekintve, hogy egy ilyen rendszer működtetése előnyeiből az egész nemzetgazdaság részesül, nem zárható ki, hogy harmadik felek is hozzájáruljanak az országos jégkármeelőző rendszer működtetéséhez. Az országos jégkármeelőző rendszer működtetésének ilyen keretek közötti finanszírozása az Európai Bizottság engedélyét is bírja, tekintve, hogy nem valósul meg ágazatok közötti szelektivitás.

A jégkármeelőzés bevezetése után a jégesőkárok jelentős csökkenése várható, melynek következményeként lényegesen kisebb összegű kárenyhító juttatás kerülhet kifizetésre ezen káresemények után, így a forrás felhasználása a kárenyhítési alap szempontjából is logikus, az Mkk. törvény céljaival összeegyeztethető, és mivel a hangsúly az utólagos kárenyhítésről a prevencióra tevődik át, a termelők szempontjából különösen előnyös.

II. Az aszály fogalom módosítása

A kormányzati szándékkal összhangban az „aszály” definíció módosításával a jogalkotó célja a definíció kiterjesztése a termelőket a nyári időszakban ért hőség miatti aszálykárokra is. A módosítás szakmai alapját a 2012-2015 időszakban a június-augusztusi napokra lekért OMSZ hőmérsékleti és csapadék adatok képezik. A hatályos „aszály” definíció alapján ugyanis kizárólag a csapadékatatok alapján lehet aszálykárra hivatkozással kárenyhító juttatásban részesülni. A jelenlegi módosítás értelmében azonban az adott időszakban (30 egymást követő napon belül) lehullott csapadék (25 mm alatt) és a mért hőmérsékleti maximumok (legalább 15 napon 31°C-ot meghaladó hőmérséklet) függvényében is kárenyhító juttatásra lehet jogosult aszálykár után a termelő.

III. A növénykultúra szintű hozamérték -csökkenést érintő módosítások

A jelenlegi, 15%-os üzemi szintű hozamérték-csökkenési (bevételekiesés) limit jelentős, egyúttal indokolatlan szűrőként funkcionál az adott kárenyhítési évben kifizethető kárenyhítő juttatások nagysága szempontjából, miközben egyes években több milliárd forintos károkról adnak számot az érintett gazdák és a média. A jelenlegi szabály alapján a nem károsult növénykultúra hozamérték-többlete kioltja a kárenyhítő juttatás elszámolható költségeként funkcionáló hozamérték-csökkenést, így a kifizethető kárenyhítő juttatásokat fékezi. Tekintettel arra, hogy uniós szabályok ezen támogatási feltétel lazítását nem tiltják, valamint a kárenyhítési alapon időközben jelentős források halmozódtak fel (2017 márciusára 24 milliárd forint), amelyek minden esetben a károsult termelőknél hasznosulnak a legjobban (és nem az állam számláján), ezért indokolt a károsult növénykultúra szintjén meghatározni a 15%-os hozamérték-csökkenési limitet. Amennyiben adott kárenyhítési évben az új szabály szerinti jogos termelői igények meghaladnák az adott évi rendelkezésre álló forrásokat, úgy visszaosztással juthatnának a károsultak kárenyhítéshez.

IV. A technikai módosítások

A technikai módosítások indoka egyrészt az Mkk. törvény mezőgazdasági kockázatkezelési adatbázis (a továbbiakban: adatbázis) feletti rendelkezési jogára valamint az adatbázisból származó adatok kezelésére vonatkozó rendelkezéseinek *az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvénnyel* való összhangjának a megteremtése. Fontos megemlíteni, hogy ezen technikai módosítások átvezetése nélkül nem léphet hatályba *az időjárási kockázatkezelési rendszer működtetésével és fejlesztésével kapcsolatos végrehajtási költségek fedezetére szolgáló pénzforrás felhasználásáról szóló FM rendelet tervezet.*

Az Mkk. törvény technikai jellegű módosítását indokolja továbbá, hogy a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillérét alkotó mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás finanszírozása átkerült a Vidékfejlesztési Programba. A biztosítási díjtámogatás 2012-től 2014-ig a közvetlen támogatásokra vonatkozó uniós forrásból került finanszírozásra, majd a 2015. évben – átmenetileg – a támogatási program a 702/2014/EU bizottsági rendelet szerinti mezőgazdasági csoportmentességi rendelet alapján 100%-ban magyar forrásból működött. A 2016. évben a támogatási program a Vidékfejlesztési Program keretén belül került meghirdetésre, azonban ehhez módosítani szükséges az Mkk. törvény biztosítási díjtámogatásokra vonatkozó részét.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

Az (1) bekezdés szerinti „aszály” definíció módosításával a jogalkotó célja a definíció kiterjesztése a termelőket a nyári időszakban ért hőség miatti aszálykárookra is. A módosítás szakmai alapját a 2012-2015 évek kapcsán a június-augusztusi időszak napjaira az Országos Meteorológiai Szolgálattól lekért hőmérsékleti és csapadék adatok képezik. A hatályos aszálydefiníció alapján ugyanis kizárólag a csapadékadatok alapján lehet aszálykára hivatkozással kárenyhítő juttatásban részesülni, amely értelmében aszálynak minősül az a természeti esemény, amelynek során a kockázatviselés helyén az adott növény vegetációs időszakán belül harminc egymást követő napon belül a lehullott csapadék összes mennyisége a tíz millimétert nem éri el. A jelenleg hatályos definíció azonban nem kezeli azon hőségnapokat, amikor bár több csapadék esik le tíz milliméternél, mégis súlyos aszálykárokat szenved el a termelő, mivel a hőmérséklet huzamosabb ideig magas tartományban tartózkodik.

A jelenlegi módosítás értelmében ezért az adott időszakban (30 egymást követő napon belül) lehullott csapadék (25 mm alatt) és a mért hőmérsékleti maximumok (legalább 15 napon 31°C-ot meghaladó hőmérséklet) függvényében is kárenyhítő juttatásra lehet jogosult a termelő az aszálykára után. Az OMSZ becslései szerint a javasolt módosítás az elmúlt években kb. másfélszeresére növelte volna azon települések számát, ahol az aszály bekövetkezett volna. A fenti módosítás szakmailag indokolt és hozzájárul a valós termelői károk kezeléséhez, amely az Európai Bizottság előzetes jóváhagyását, továbbá az aszály bekövetkezését is jelző, az OMSZ által működtetett www.agro.met.hu honlap informatikai fejlesztését is igényli, és legkorábban a 2017. kárenyhítési évtől alkalmazható. A módosítási szándék 2016. augusztus elején bejelentésre került a Bizottság részére.

A jelenleg hatályos definíció ugyanis azt a látszatot kelti, mintha a tavaszi fagykár kizárólag ültetvényekben keletkezhetne, ezért a (2) bekezdésében szereplő „tavaszi fagykár” definíció módosításának célja annak egyértelműsítése, hogy ez a kárnem valamennyi növénykultúrára értendő.

A 2. §-hoz

Meghatározza a kiépülő országos jégkármegelőző rendszer működtetéséhez szükséges forrás felhasználásának a célját a 1248/2016. (V. 18.) Korm. határozatban foglaltakkal összhangban.

A 3. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillérét alkotó biztosítási díjtámogatás uniós forrása a 2014-2020 időszakban már az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, ezért ebből a bekezdésből szükséges volt törölni a Európai Mezőgazdasági Garancia Alapra történő hivatkozást.

A 4. §-hoz

A jelenlegi, 15%-os üzemi szintű hozamérték-csökkenési (bevételekiesés) limit jelentős, egyúttal indokolatlanul szigorú szűrőként funkcionál a kárenyhítési alapban képződő

bevételekhez és az abból adott kárenyhítési évben kifizethető kárenyhítő juttatások nagyságához képest, miközben egyes években több milliárd forintos károkról adnak számot az érintett gazdák és a média. A 2012. kárenyhítési évhez kapcsolódóan 7,4 Mrd Ft került kifizetésre 4.400 termelő részére. A 2013. kárenyhítési év kapcsán 2,5 Mrd Ft 1.200 termelő, a 2014. kárenyhítési évhez kapcsolódóan 1,2 Mrd Ft 500 termelő, míg a 2015. kárenyhítési évhez kapcsolódóan 6 Mrd Ft került kifizetésre 3.300 termelő részére. Az agrárkár-enyhítési rendszer tagjainak száma 72.000-80.000 termelő között mozog és éves szinten a fentiekben is jelzett 8,6 Mrd Ft képződik a kárenyhítési alapon, amely az elmúlt öt évben folyamatosan meghaladta a kifizethető kárenyhítő juttatások nagyságát.

A jelenlegi szabály alapján a nem károsodott növénykultúrához kapcsolódó (vagy a referenciaárak jelentős emelkedéséből származtatható) hozamérték-többlet kioltja a károsodott növénykultúrához kapcsolódó (vagy a referenciaárak jelentős csökkenéséből származtatható) hozamérték-csökkenést. Üzemi szinten így nehéz elérni a 15%-os limitet, így a jelenlegi támogatási feltétel a kifizethető kárenyhítő juttatások összegét jelentősen beszűkíti. A 11. § (1) bekezdés d) pontja szerinti szerinti módosítás alapján a hozamérték-csökkenésre vonatkozó 15%-os támogatási feltételt már nem üzemi szinten kell nézni, hanem az kizárólag azon növénykultúránál figyelendő, amely károsodott (azaz 30%-ot meghaladó hozamcsökkenéssel érintett).

Fontos megemlíteni ugyanis, hogy az agrárkár-enyhítési rendszer – az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályok alapján – kizárólag a 30%-ot meghaladó hozamcsökkenésből fakadó károkat kompenzálhatja, így a növénykultúra ennél kisebb hozamcsökkenését okozó kárainak kezelése nem a rendszer feladata.

A fenti két támogatási feltétel (30%-ot meghaladó hozamcsökkenés és károsodott növénykultúra szintjén a 15%-ot meghaladó hozamérték-csökkenés) közül a hozamérték-csökkenést a tagállam – európai bizottsági jóváhagyással – módosíthatja, erre vonatkozóan nincs külön uniós előírás.

A kifizethető kárenyhítő juttatások elszámolható költségét megalapozó hozamérték-csökkenés összegét az uniós szabályok alapján még csökkenteni kell bizonyos egyéb tételekkel (pl. a mezőgazdasági káresemény miatt elmaradt betakarítás költsége). Az így maradt összeg legfeljebb 80%-a támogatható, ha a károsult termelő rendelkezik megfelelő mezőgazdasági biztosítással. Ez utóbbi hiányában legfeljebb 40%-os kárenyhítő juttatási összeg nyújtható.

Tekintettel arra, hogy uniós szabályok a hozamérték-csökkenésre vonatkozó támogatási feltétel lazítását nem tiltják, valamint a kárenyhítési alapon időközben jelentős források halmozódtak fel (2017 márciusára 24 milliárd forint), amelyek minden esetben a károsult termelőknél hasznosulnak legjobban (és nem az állam számláján), ezért indokolt a károsodott növénykultúra szintjén meghatározni a 15%-os hozamérték-csökkenési limitet. Amennyiben az adott kárenyhítési évben az új szabály szerinti jogos termelői igények meghaladnák az adott évi rendelkezésre álló forrásokat, úgy visszaosztással juthatnának a károsultak kárenyhítéshez.

A jelzett módosítás az Európai Bizottság jóváhagyását bírja és legkorábban a 2017. kárenyhítési évtől alkalmazható.

Az 5. §-hoz

Az Mkk. törvény 12. § (4) bekezdését érintő módosítás technikai jellegű, a bekezdésben szereplő káresemények felsorolása az elemi káresemény gyűjtőfogalommal került helyettesítésre.

Az Mkk. törvény 12. § (5) bekezdésében az aszálykár és a mezőgazdasági árvízkar után kifizethető kárenyhítő juttatás feltételei kerültek összhangba, a vonatkozó uniós állami támogatási szabályokra is figyelemmel.

A 6. §-hoz

Az (1)-(2) bekezdésében rögzített javaslat – a törvényjavaslat 14. §-hoz kapcsolódóan – a 15%-os üzemi szintű hozamérték-csökkenés károsodott növénykultúra szintre történő módosítására irányul.

A 7. és a 8. §-hoz

A módosítás indoka, hogy a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillérét alkotó mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás finanszírozása átkerült a Vidékfejlesztési Programba. A biztosítási díjtámogatásra vonatkozó pályázati felhívás már 2016 februárjában megjelent. Tekintettel azonban arra, hogy az ebben a szakaszban szereplő módosítások nélkülözhetetlenek a díjtámogatási rendszer Vidékfejlesztési Programmal való összhangjának megteremtéséhez, ezért azokat jelen törvényt módosítással rendezni szükséges.

A 9. §-hoz

A módosítás indoka az Mkk. törvény megfeleltetése az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek. Erre a módosításra azért van szükség, mert enélkül nem kerülhet kihirdetésre a mezőgazdasági kockázatkezelési adatbázis feletti rendelkezési jogról és az abból származó adatok kezeléséről, valamint az időjárás kockázatkezelési rendszer működtetésével és fejlesztésével kapcsolatos végrehajtási költségek fedezetére szolgáló pénzforsrás felhasználásáról szóló rendelet tervezet (vhr3).

A 10. §-hoz

Az országos talajgenerátoros jégkármegelőző rendszer létrehozása jelentős védelmet nyújthat a mezőgazdasági termelők, a civil lakosság és a vállalkozások számára egyaránt. A működtetés forrásainak megteremtése azonban legalább olyan lényeges, mint a rendszer kialakítása, hiszen irracionális lenne egy rendszert kialakítani, ha annak működési költségei hosszú távon nem biztosítottak.

A fentiek alapján egyértelműen látható, hogy az országos talajgenerátoros jégkármegelőző rendszer működtetését nem lehet egy bizonytalan, kizárólag önkéntes befizetésekkel megoldani. Az országos talajgenerátoros jégkármegelőző rendszer hosszú távú finanszírozási céljának eléréséhez szükséges egy konkrét, törvényi szinten magalapozott forrást is meghatározni, és annak felhasználásáról rendelkezni. Az Mkk. törvény 19/A.§-sal történő kiegészítése ennek a célnak kíván eleget tenni.

A 11. §-hoz

Az (1) bekezdés felhatalmazó rendelkezés a Kormány részére, hogy rendeletben jelölje ki az országos jégkármegelőző rendszert működtető szervet.

A 12. §-hoz

A jogharmonizációs záradék tartalmának a pontosítása.

A 13. §-hoz

Szövegcsere módosítások átvezetése.

A 14. § -hoz

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: az MVH Eljárási törvény) hatályos 79/B. § (4) bekezdése alapján az MVH jelenleg a támogatás időtartama alatt csak olyan ügyfélről adhat ki adatot a tulajdonos vagy a vagyonkezelő részére, aki ökológiai jelentőségű terület vonatkozásában támogatásban részesült.

Támogatásban az ügyfél (esetleges előleget kivéve) a tárgyévet követő évben részesül ténylegesen, vagyis ha a „támogatás időtartama” kifejezés alatt a tárgyévet értjük, akkor az MVH Eljárási tv. 79/B. § (4) bekezdésében meghatározott két feltétel időben különválik, a tárgyévet követő évben derül ki, hogy ki volt köteles a tárgyévben elvégezni az adott tevékenységeket. A módosítás célja az MVH Eljárási tv. 79/B. § (4) bekezdésében fennálló időintervallumok pontosítása.

A 15. §-hoz

A hatályukat veszítő rendelkezések felsorolása.

A 16. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés.